

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ ПЛАГІАТУ В НАУКОВИХ РОБОТАХ СТУДЕНТІВ

Актуальною проблемою, що сьогодні постає перед ВНЗ, є впровадження практики перевірки наукових робіт студентів на унікальність. Перевірка текстового контенту здійснюється за допомогою сучасних програмних засобів.

Серед програмних рішень, призначених для перевірки унікальності контенту та виявлення плагіату, можна виділити онлайн-сервіси та програмні продукти, які потребують додаткового встановлення клієнтської частини. Якщо системи виявлення плагіату використовують зовнішню базу даних (доступні матеріали в мережі Інтернет), то не має відмінностей у використанні, системи потребують доступу до мережі. Відмінності виникають в умовах використання тільки внутрішньої бази, що робить систему виявлення плагіату незалежною від підключення до мережі. Серед систем виявлення плагіату є пропрієтарне та вільно поширюване програмне забезпечення [1, с.21].

Для перевірки наукових робіт студентів на унікальність, потрібно використовувати таке програмне забезпечення, яке буде чітко вказувати які частини тексту було використано та з яких джерел, щоб дійсно можна було перевірити чи був плагіат.

Проведений аналіз показав, що на сьогодні серед сучасних програмних засобів перевірки тексту на плагіат і виявлення неправомірних «запозичень» найбільш прийнятними для студентів та викладачів ВНЗ є безкоштовні онлайн-сервіси (Антиплагиат, Contentwatch, TEXT.RU, Plagiarisma, Plagiarism Checker, PR-CY.ru) та вільно поширюване програмне забезпечення (eTXT Антиплагиат, Advego Plagiatus, Плагиата.НЕТ та ін.).

За допомогою наведених програмних засобів можна перевіряти наукові роботи студентів і виявляти відсотки запозичень з чужих праць.

Проте можна відзначити, що сучасні програмні засоби для виявлення плагіату не є досконалими, універсальними та легкодоступними.

Аналіз основних, найбільш вживаних програм та онлайн-сервісів, за допомогою яких можна провести перевірку студентських наукових робіт, показав, що в більшості з них використовується зовнішня база даних для перевірки і не передбачається перевірка внутрішньої бази оригінальних робіт ВНЗ, які не публікувались в Інтернет-джерелах, що не сприяє якісній перевірці студентських робіт на запозичення.

Більшість онлайн-ресурсів мають ліміт кількості перевірок за добу та значні обмеження щодо можливого введення обсягу тексту для перевірки, попри їх доступність для будь-якої кількості користувачів, можливість перевірки на всіх мовах світу, використання як бази даних мережі Інтернет. Для зняття обмежень і надання розширених можливостей перевірки на плагіат пропонується авторизація і зазвичай стягується платня.

Щодо програмних продуктів, які передбачають встановлення користувацького клієнта на робочу станцію, то можуть виникнути труднощі під час процесу інсталювання. Більшість з таких програмних продуктів є платними і мають обмеження щодо кількості користувачів, які матимуть доступ.

Більшість програмних засобів для виявлення плагіату не надають можливості виключити з перевірки певні URL-адреси. Таку можливість надають Contentwatch, Plagiarism Checker, PR-CY.ru.

Також необхідно зазначити, що не всі програмні засоби підтримують перевірку на плагіат текстів українською мовою.

Зважаючи на специфіку наукової діяльності студентів, при виборі того чи іншого програмного засобу для перевірки наукових робіт студентів, доцільно попередньо проаналізувати та оцінити програмний засіб за рядом критеріїв [2], наведених нижче. Вважаємо, що програмні засоби, придатні до використання у ВНЗ України, повинні відповідати таким оптимальним характеристикам:

1. Необхідність оплати за користування програмним продуктом → Безкоштовний онлайн-ресурс або вільно поширюване програмне забезпечення.

2. Необхідність укладання договору з розробником / власником ресурсу або реєстрації на його сайті → Ресурс у відкритому доступі без необхідності авторизації.

3. Кількість осіб, що матимуть доступ до ресурсу → Доступ до ресурсу необмеженої кількості користувачів з будь-якої точки світу.

4. Тип ресурсу (програмне забезпечення / онлайн-ресурс) → Онлайн-ресурс, що не потребує інсталяції, або програмне забезпечення, що легко інсталюється на будь-якій робочій станції.

5. Типи елементів, що перевіряються (фрагменти введеного вручну тексту / файли / програмні коди / сайти) → Можливість перевірки фрагментів введеного вручну тексту та текстових файлів.

6. Формати файлів, якими оперує антиплагіатор → Підтримка базових текстових форматів *.rtf, *.doc, *.docx, *.pdf.

7. Кількість мов, що підтримується → Мінімально – підтримка української, російської та англійської мови, максимально – підтримка всіх мов світу.

8. Ліміт обсягу тексту, що перевіряється → Мінімальний ліміт обсягу тексту, що перевіряється, не менше 40000 тис. символів (1 др. арк.).

9. Придатність до перевірки наукових текстів → Співставлення тексту із вже опублікованими науковими роботами.

10. База текстів, з якою співставляється рукопис → Зовнішня база даних (доступні матеріали в мережі Інтернет) та внутрішня база оригінальних робіт ВНЗ.

Отже, сучасні програмні засоби перевірки на плагіат дозволяють встановити унікальність наукових робіт студентів, виявити плагіат та отримати обґрунтований висновок про самостійність роботи студентів.

Список використаних джерел:

1. Бесклепський М. І. Аналіз програмних засобів виявлення текстового плагіату в студентських роботах [Текст] / М. І. Бесклепський, Т. М. Терещенко // Теоретичні та прикладні аспекти застосування інформаційних технологій в галузі природничих наук. Збірник тез Всеукраїнської наук.-практ. конференції молодих вчених. – Одеса: ОДЕКУ, 2016. – С. 20-21.

2. Лупаренко Л. А. Програмні рішення для виявлення плагіату в наукових роботах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua/4077/1/Лупаренко.pdf>.